

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMAN SOPIMUSSARJA

Julkaistu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 2015

86/2015

Ympäristöministeriön ilmoitus

valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn yleissopimuksen suomennoksen korjaamisesta

Ympäristöministeriö ilmoittaa, että valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn yleissopimuksen (SopS 67/1997) 1 artiklan x kohdassa määritellyn ilmaisun ”the Public” suomenkielinen käännös on korjattu ilmaisusta ”kansalaiset” ilmaisuksi ”yleisö” yleissopimuksen asianomaisissa osissa.

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 2015

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

Hallitussihteeri Taru Kuosmanen

YLEISSOPIMUS VALTIOIDEN RAJAT YLITTÄVIEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

Tämän yleissopimuksen sopimuspuolet, jotka ovat tietoisia taloudellisen toiminnan ja sen ympäristövaikutusten välisestä yhteydestä, vahvistavat ympäristöä säästävän ja kestäväen kehityksen tarpeellisuuden, ovat päättäneet tehostaa kansainvälistä yhteistyötä ympäristövaikutusten arvioinnissa varsinkin valtioiden rajat ylittävien vaikutusten osalta, ovat tietoisia ennakoivien toimintaohjelmien kehittämisen sekä haitallisten ympäristövaikutusten estämisen, lieventämisen ja seurannan tarpeesta ja tärkeydestä yleensä ja erityisesti valtioiden rajat ylittävien vaikutusten osalta, palauttavat mieliinsä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan, Tukholman ympäristönsuojelukonferenssin julistuksen, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin (ETYK) päätösasiakirjan sekä ETYK-valtioiden edustajien välisten Wienin ja Madridin seurantakokousten päätösasiakirjojen asiaa koskevat määräykset, arvostavat sitä, että valtiot kansallisten hallinnollisten ja oikeudellisten säännösten ja määräysten sekä kansallisten politiikkojen avulla pyrkivät varmistamaan ympäristövaikutusten arvioinnin suorittamisen, ovat tietoisia tarpeesta ottaa ympäristötekijät tarkasti huomioon päätöksenteon varhaisessa vaiheessa soveltamalla ympäristövaikutusten arviointia kaikilla aiheellisilla hallinnollisilla tasoilla välttämättömänä välineenä päätöksentekijöille esitettävien tietojen laadun parantamisessa, jotta ympäristön kannalta perusteltuja päätöksiä voidaan tehdä kiinnittämällä erityistä huomiota erityisesti valtioiden rajat ylittävien merkittävien haitallisten vaikutusten rajoittamiseen mahdollisimman pieniksi ja ottavat huomioon kansainvälisten järjestöjen pyrkimykset edistää ympäristövaikutusten arvioinnin kansallista ja kansainvälistä käyttöönottoa ja ottavat huomioon Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission (ERE) alaisuudessa tapahtuneen ympäristövaikutusten arviointia koskevan työn, varsinkin Varsovassa Puolassa syyskuussa 1987 pidetyn ympäristövaikutusten arviointia käsitelleen seminaarin tulokset, Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristöohjelman hallintoneuvoston hyväksymät ympäristövaikutusten arvioinnin päämäärät ja periaatteet sekä Bergenissä, Norjassa toukokuussa 1990 annetun kestävä kehitystä koskevan ministeritason julistuksen, ovat sopineet seuraavaa:

1 artikla

Määritelmät

Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan

- (i) "sopimuspuolilla" tämän yleissopimuksen sopimuspuolia, jollei tekstistä muuta ilmene,
- (ii) "aiheuttajaosapuolella" tämän yleissopimuksen sopimuspuolta tai sopimuspuolia, jonka lainkäyttövallan piirissä ehdotettu hanke esitetään toteutettavaksi,
- (iii) "kohdeosapuolella" tämän yleissopimuksen sopimuspuolta tai sopimuspuolia, johon ehdotetun hankkeen valtioiden rajat ylittävä vaikutus todennäköisesti kohdistuu,
- (iv) "asianosaisilla sopimuspuolilla" tämän yleissopimuksen mukaisesti tehdyn ympäristövaikutuksen arvioinnin aiheuttajaosapuolta ja kohdeosapuolta,

(v) "ehdotetulla hankkeella" kaikkea toimintaa tai toiminnan huomattavaa muutosta, jonka toteuttamisesta toimivaltainen viranomainen päättää sovellettavan kansallisen menettelyn mukaisesti,

(vi) "ympäristövaikutusten arvioinnilla" kansallista menettelyä ehdotetun hankkeen todennäköisten ympäristövaikutusten arvioimiseksi,

(vii) "vaikutuksella" ehdotetun hankkeen ympäristölle aiheuttamia seurauksia mukaan lukien vaikutukset ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen, kasveihin, eläimiin, maaperään, ilmaan, vesiin, ilmastoon, maisemaan ja historiallisiin muistomerkkeihin tai muihin rakenteisiin tai näiden väliseen vuorovaikutukseen; siihen kuuluvat myös näissä tekijöissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset kulttuuriperintöön tai sosioekonomisiin olosuhteisiin,

(viii) "valtioiden rajat ylittävällä vaikutuksella" vaikutuksia - ei yksinomaan maailmanlaajuisia - jotka fyysiseltä alkuperältään kokonaan tai osaksi jonkin sopimuspuolen lainkäyttövallan piirissä olevalla alueella sijaitseva hanke aiheuttaa toisen sopimuspuolen lainkäyttövallan piirissä olevalla alueella,

(ix) "toimivaltaisella viranomaisella" kansallista viranomaista tai viranomaisia, jotka sopimuspuoli on nimennyt vastaamaan tämän yleissopimuksen toimialaan kuuluvista tehtävistä ja/tai sitä viranomaista tai niitä viranomaisia, joille sopimuspuoli on uskonut ehdotettua hanketta koskevan päätöksenteon;

(x) "yleisöllä" yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä.

2 artikla

Yleismääräykset

1. Sopimuspuolet toteuttavat yhdessä tai erikseen kaikki aiheelliset ja tehokkaat toimenpiteet ehkäistäkseen, vähentääkseen ja valvoakseen ehdotetuista hankkeista aiheutuvia merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

2. Kukin sopimuspuoli toteuttaa tarvittavat oikeudelliset, hallinnolliset ja muut toimenpiteet tämän yleissopimuksen määräysten toteuttamiseksi, mukaan lukien sellaisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn luominen I liitteessä lueteltujen, todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä haitallisia vaikutuksia aiheuttavien ehdotettujen hankkeiden osalta, joka mahdollistaa yleisön osallistumisen ja II liitteessä esitettyjen ympäristövaikutusten arviointiasiakirjojen laatimisen.

3. Aiheuttajaosapuoli varmistaa, että tämän yleissopimuksen määräysten mukainen ympäristövaikutusten arviointi tehdään ennen kuin tehdään päätös I liitteessä mainitun, todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä haitallisia vaikutuksia aiheuttavan ehdotetun hankkeen luvasta tai toiminnan aloittamisesta.

4. Aiheuttajaosapuoli varmistaa tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti, että kohdeosapuolille ilmoitetaan I liitteessä mainituista, todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä haitallisia vaikutuksia aiheuttavista ehdotetuista hankkeista.

5. Asianosaisten sopimuspuolen aloitteesta asianosaiset sopimuspuolet käyvät keskusteluja siitä, aiheuttaako joku tai jotkut ehdotetut hankkeet, joita ei mainita I liitteessä, todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä haitallisia vaikutuksia sekä siitä, olisiko niitä tämän vuoksi käsiteltävä niin kuin se tai ne olisi lueteltu kyseisessä liitteessä. Asianosaisten sopimuspuolten ollessa asiasta yhtä mieltä, kyseistä hanketta tai hankkeita käsitellään kuten I liitteessä mainittuja. Yleiset ohjeet merkittävien haitallisten vaikutusten tunnistamisperusteiksi annetaan III liitteessä.

6. Aiheuttajaosapuoli järjestää tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti yleisölle mahdollisuuden osallistua ehdotettujen hankkeiden ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn hankkeen todennäköisellä vaikutusalueella ja varmistaa, että kohdeosapuolen yleisölle järjestetään yhtäläinen mahdollisuus kuin aiheuttajaosapuolen yleisölle.

7. Tämän yleissopimuksen mukainen vähimmäisvaatimus on, että ympäristövaikutusten arviointi suoritetaan ehdotetun hankkeen suunnitteluvaiheessa. Sopimuspuolet pyrkivät tarpeellisessa laajuudessa soveltamaan ympäristövaikutusten arvioinnin periaatteita politiikkojen, suunnitelmien ja ohjelmien laadinnassa.

8. Tämän yleissopimuksen määräykset eivät vaikuta sopimuspuolten oikeuteen soveltaa kansallisia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä tai vakiintunutta oikeuskäytäntöä sellaisten tietojen suojelemiseksi, joiden antaminen vahingoittaisi teollisten tai kaupallisten tietojen suojaa tai kansallista turvallisuutta.

9. Tämän yleissopimuksen määräykset eivät vaikuta yksittäisten sopimuspuolten oikeuteen toteuttaa soveltuvin osin kahden- tai monenvälisillä sopimuksilla tässä yleissopimuksessa määrättyjä ankarampia toimenpiteitä.

10. Tämän yleissopimuksen määräyksillä ei rajoiteta sopimuspuolten kansainvälisestä oikeudesta johtuvia velvoitteita sellaisten hankkeiden osalta, joilla on tai joilla todennäköisesti on valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia.

3 artikla

Ilmoittaminen

1. Jos I liitteessä luetellulla ehdotetulla hankkeella on todennäköisesti valtioiden rajat ylittäviä merkittäviä haitallisia vaikutuksia, aiheuttajaosapuoli ilmoittaa 5 artiklan mukaisia riittäviä ja tehokkaita neuvotteluja varten I liitteessä mainitusta ehdotetusta hankkeesta kaikille sopimuspuolille, joiden se katsoo saattavan joutua kohdeosapuoleksi, mahdollisimman aikaisin ja viimeistään silloin kun se tiedottaa hankkeesta omalle yleisölleen.

2. Ilmoituksessa on oltava muun muassa

- a) tiedot ehdotetusta hankkeesta mukaan lukien kaikki käytettävissä olevat tiedot sen mahdollisista valtioiden rajat ylittävistä vaikutuksista,
- b) tiedot mahdollisen päätöksen luonteesta, ja
- c) kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa tämän artiklan 3 kohdan mukainen vastaus on annettava ottaen huomioon ehdotetun hankkeen luonne; ilmoitus voi lisäksi sisältää tämän artiklan 5 kohdassa mainitut tiedot.

3. Kohdeosapuolen on annettava tieto ilmoituksen vastaanottamisesta aiheuttajaosapuolelle ilmoituksessa mainitun määräajan kuluessa ja ilmaistava, aikooko se osallistua ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

4. Jos kohdeosapuoli ilmoittaa, että se ei aio osallistua ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn, tai jos se ei vastaa ilmoituksessa mainitun määräajan kuluessa, ei tämän artiklan 5, 6, 7 ja 8 kohdan eikä 4-7 artiklan määräyksiä sovelleta. Siinä tapauksessa ei rajoiteta aiheuttajaosapuolen oikeutta päättää oman kansallisen lainsäädäntönsä ja käytäntönsä mukaisesti, tuleeko ympäristövaikutusten arviointi suorittaa.

5. Kohdeosapuolen annettua tiedon ilmoituksen vastaanottamisesta, jossa se ilmaisee halukkuutensa osallistua ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn, aiheuttajaosapuoli toimittaa kohdeosapuolelle, jos se ei ole sitä vielä tehnyt,

- a) olennaiset tiedot ympäristövaikutusten arviointimenettelystä mukaan lukien tiedot kannanottojen toimittamisen aikataulusta, sekä
- b) olennaiset tiedot ehdotetusta hankkeesta ja sen mahdollisista valtioiden rajat ylittävistä haitallisista vaikutuksista.

6. Aiheuttajaosapuolen pyynnöstä kohdeosapuoli toimittaa tälle kohtuudella saatavissa olevat tiedot siitä lainkäyttövaltaansa kuuluvasta ympäristöstä, johon ehdotettu hanke todennäköisesti tulee vaikuttamaan, jos nämä tiedot ovat tarpeellisia ympäristövaikutusten arviointiasiakirjojen laadintaa varten. Tiedot on toimitettava viipymättä, ja jos se on taroituksenmukaista, olemassa olevan yhteisen toimielimen välityksellä.

7. Kun sopimuspuoli katsoo, että I liitteessä mainitun ehdotetun hankkeen aiheuttamat merkittävät valtioiden rajat ylittävät haitalliset vaikutukset kohdistuvat siihen, eikä tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta ole tehty, asianomaisten sopimuspuolten on kohdeosapuolen pyynnöstä vaihdettava riittävät tiedot voidakseen keskustella siitä, ovatko merkittävät valtioiden rajat ylittävät haitalliset vaikutukset todennäköisiä. Jos asianomaiset sopimuspuolet katsovat, että merkittävät valtioiden rajat ylittävät haitalliset vaikutukset ovat todennäköisiä, sovelletaan tämän yleissopimuksen määräyksiä. Jos asianomaiset sopimuspuolet eivät pääse yksimielisyyteen siitä, ovatko merkittävät valtioiden rajat ylittävät haitalliset vaikutukset todennäköisiä, mikä tahansa kyseisistä sopimuspuolista voi saattaa kysymyksen IV liitteen mukaisesti selvitystoimikunnalle, jotta tämä antaisi lausunnon merkittävien haitallisten valtioiden rajat ylittävien vaikutusten todennäköisyydestä, jolleivät kyseiset sopimuspuolet sovi muusta menettelystä asian ratkaisemiseksi.

8. Asianomaiset sopimuspuolet varmistavat, että kohdeosapuolen yleisölle hankkeen todennäköisellä vaikutusalueella tiedotetaan ehdotetusta hankkeesta ja annetaan mahdollisuus esittää kannanottonsa ja muistutuksensa sen johdosta. Nämä kannanotot tai muistutukset toimitetaan aiheuttajaosapuolen toimivaltaiselle viranomaiselle joko suoraan tai, jos se on tarkoituksenmukaista, aiheuttajaosapuolen välityksellä.

4 artikla

Ympäristövaikutusten arviointiasiakirjojen laadinta

1. Aiheuttajaosapuolen toimivaltaiselle viranomaiselle toimitettavista ympäristövaikutusten arviointiasiakirjoista on käytävä ilmi vähintään II liitteessä tarkoitettut tiedot.

2. Aiheuttajaosapuoli toimittaa ympäristövaikutusten arviointiasiakirjat kohdeosapuolelle; tämä voi tapahtua yhteisen toimituksen kautta, jos sellainen on olemassa. Asianomaiset sopimuspuolet huolehtivat aineiston jakelusta kohdeosapuolen viranomaisille ja yleisölle hankkeen todennäköisellä vaikutusalueella, sekä siitä, että kannanotot toimitetaan aiheuttajaosapuolen toimivaltaiselle viranomaiselle joko suoraan tai, jos se on tarkoituksenmukaista, aiheuttajaosapuolen välityksellä kohtuullisessa ajassa ennen kuin ehdotetusta hankkeesta tehdään lopullinen päätös.

5 artikla

Ympäristövaikutusten arviointiasiakirjojen pohjalta käytävät neuvottelut

Kun ympäristövaikutusten arviointiasiakirjat ovat valmiit, aiheuttajaosapuoli aloittaa viipymättä neuvottelut kohdeosapuolen kanssa muun muassa ehdotetun hankkeen mahdollisista valtioiden rajat ylittävistä vaikutuksista sekä toimista tällaisten vaikutusten vähentämiseksi tai poistamiseksi.

Neuvotteluja voidaan käydä

a) ehdotetun hankkeen mahdollisista vaihtoehdoista, mukaan luettuna vaihtoehto, että hanketta ei toteuteta, sekä mahdollisuuksista lieventää valtioiden rajat ylittäviä haitallisia vaikutuksia sekä seurata tähän tähtäävien toimien vaikutuksia aiheuttajaosapuolen kustannuksella;

b) muista mahdollisista keskinäisistä yhteistyömuodoista ehdotetun hankkeen aiheuttamien merkittävien valtioiden rajat ylittävien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi;

c) muista tarpeellisista ehdotettuun hankkeeseen liittyvistä seikoista.

Sopimuspuolet sopivat neuvottelujen alussa kohtuullisesta neuvotteluajataulusta. Neuvottelut voidaan käydä soveltuvan yhteisen toimituksen välityksellä, jos tällainen on olemassa.

86/2015

6 artikla

Lopullinen päätös

1. Sopimuspuolet varmistavat, että päätettäessä lopullisesti ehdotetusta hankkeesta ympäristövaikutusten arvioinnin tulokset, mukaan lukien ympäristövaikutusten arviointiasiakirjat ja niitä koskevat kannanotot, jotka on vastaanotettu 3 artiklan 8 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti, sekä 5 artiklan mukaisesti käytyjen neuvottelujen tulokset, otetaan aiheellisella tavalla huomioon.

2. Aiheuttajaosapuoli toimittaa kohdeosapuolelle ehdotettua hanketta koskevan lopullisen päätöksen sekä tiedot päätöksen perusteena olevista seikoista ja näkökohdista.

3. Jos asianosainen sopimuspuoli ennen ehdotetun hankkeen toteuttamiseksi tehtävien töiden aloittamista saa sellaista lisätietoa hankkeen aiheuttamista merkittävistä valtioiden rajat ylittävistä vaikutuksista, joka ei ollut saatavilla kun hanketta koskeva päätös tehtiin, ja joka olisi voinut olennaisesti vaikuttaa päätökseen, kyseinen sopimuspuoli ilmoittaa välittömästi asiasta toiselle tai toisille asianosaisille sopimuspuolille. Jos asianosainen sopimuspuoli sitä pyytää, on päätöksen mahdollisesta tarkistamisesta neuvoteltava.

7 artikla

Hankkeen jälkiarviointi

1. Jos asianosainen sopimuspuoli sitä pyytää, nämä sopimuspuolet päättävät, suoritaanko sellaisen hankkeen jälkiarviointi, josta tämän yleissopimuksen mukaisesti on tehty ympäristövaikutusten arviointi, ja jos päädytään jälkiarvioinnin suorittamiseen, missä laajuudessa se olisi toteutettava ottaen huomioon hankkeen todennäköiset valtioiden rajat ylittävät haitalliset vaikutukset. Jälkiarviointiin kuuluu erityisesti hankkeen valvonta ja valtioiden rajat ylittävän kunkin haitallisen vaikutuksen määrittäminen. Hankkeen valvonta ja vaikutusten määrittäminen voidaan tehdä V liitteessä mainittujen tavoitteiden saavuttamista silmällä pitäen.

2. Jos aiheuttajaosapuoli tai kohdeosapuoli jälkiarvioinnin tuloksena voi kohtuullisin perustein olettaa, että hankkeella on merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä haitallisia vaikutuksia, tai on ilmennyt tekijöitä, joiden voidaan olettaa johtavan tällaisiin vaikutuksiin, se ilmoittaa asiasta välittömästi toiselle sopimuspuolelle. Asianosaiset sopimuspuolet neuvottelevat keskenään tarvittavista toimista vaikutusten vähentämiseksi tai poistamiseksi.

8 artikla

Kahden- ja monenvälinen yhteistyö

Sopimuspuolet voivat jatkaa olemassaolevien sopimusten soveltamista tai tehdä uusia kahden- tai monenvälisiä sopimuksia tai muita järjestelyjä täyttääkseen tästä yleissopimuksesta johtuvat velvoitteensa. Sopimukset tai muut järjestelyt voivat perustua VI liitteessä lueteltuihin perusteisiin.

9 artikla

Tutkimusohjelmat

Sopimuspuolet kiinnittävät erityistä huomiota sellaisten tutkimusohjelmien aloittamiseen tai tehostamiseen, joilla pyritään:

- a) kehittämään hankkeiden vaikutusten arvioinnissa käytettäviä laadullisia ja määrällisiä arviointimenetelmiä,
- b) ymmärtämään paremmin syy-seuraussuhteita ja niiden merkitystä kokonaisvaltaisessa ympäristön käytössä ja hoidossa,
- c) erittelemään ja seuraamaan ehdotettuja hankkeita koskevien päätösten tehokasta toteutusta tarkoituksena rajoittaa vaikutukset mahdollisimman pieniksi tai ehkäistä ne,
- d) kehittämään sellaisia menetelmiä, jotka edistäisivät luovia lähestymistapoja pyritäessä löytämään ympäristön kannalta perusteltuja vaihtoehtoja ehdotetuille hankkeille sekä tuotanto- ja kulutustavoille,
- e) kehittämään menetelmiä ympäristövaikutusten arvioinnin periaatteiden soveltamiseksi makrotalouden tasolla.

Sopimuspuolet vaihtavat keskenään tässä artiklassa mainittujen tutkimusohjelmien tuloksia.

10 artikla

Liitteiden asema

Tämän yleissopimuksen liitteet ovat erottamaton osa yleissopimusta.

11 artikla

Sopimuspuolten kokous

1. Sopimuspuolet tapaavat mahdollisuuksien mukaan Euroopan talouskomission maiden hallitusten ympäristö- ja vesiongelmiin johtavien neuvonantajien vuosittaisten kokousten yhteydessä. Sopimuspuolten ensimmäinen kokous kutsutaan koolle viimeistään vuoden kuluttua tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä. Tämän jälkeen sopimuspuolten kokous pidetään sopimuspuolten kokouksen tarpeellisina pitäminä muina ajankohtina tai jonkun sopimuspuolen kirjallisesti esittämästä pyynnöstä, edellyttäen kuitenkin, että kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun muut sopimuspuolet ovat sihteeristön välityksellä vastaanottaneet pyynnön, vähintään kolmasosa sopimuspuolista kannattaa sitä.

2. Sopimuspuolet seuraavat jatkuvasti yleissopimuksen toteutumista ja tätä varten

a) tarkastelevat sopimuspuolten toimintalinjoja ja menetelmällisiä lähestymistapoja ympäristövaikutusten arvioinnissa kehittääkseen edelleen ympäristövaikutusten arviointimenettelyjä valtioiden rajat ylittävien vaikutusten osalta;

b) vaihtavat tietoja kokemuksista, joita on saatu kahden- tai monenvälisen sopimusten tekemisestä tai soveltamisesta tai muista järjestelyistä, jotka liittyvät valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointiin ja joihin yksi tai useampi tämän sopimuksen sopimuspuoli osallistuu;

c) pyytävät tarvittaessa toimivaltaisten kansainvälisten elinten ja tieteellisten toimikuntien palveluja tämän yleissopimuksen päämäärien toteutumiseen liittyvissä menetelmällisissä ja teknisissä kysymyksissä;

d) käsittelevät ja hyväksyvät ensimmäisessä kokouksessaan yksimielisesti menettelytapasäännöt kokouksilleen;

e) tarkastelevat ja tarvittaessa hyväksyvät tähän yleissopimukseen ehdotettuja muutoksia;

f) harkitsevat ja toteuttavat sellaisia lisätoimia, jotka saattavat olla tarpeen tämän yleissopimuksen tavoitteiden toteuttamiseksi.

86/2015

12 artikla

Äänioikeus

1. Jokaisella tämän yleissopimuksen sopimuspuolella on yksi ääni.

2. Jollei tämän artiklan 1 kohdan määräyksistä muuta johdu, alueelliset taloudelliset yhdentymisjärjestöt voivat toimialaansa koskevissa asioissa äänestää niin monella äänellä kuin niillä on jäsenvaltioita tämän yleissopimuksen sopimuspuolten keskuudessa. Tällaiset järjestöt eivät saa käyttää äänioikeuttaan silloin, kun jäsenvaltiot äänestävät erikseen, eivätkä jäsenvaltiot vastaavasti saa käyttää äänioikeuttaan erikseen, jos järjestö äänestää.

13 artikla

Sihteeristö

Euroopan talouskomission pääsihteeri hoitaa seuraavat sihteeristötehtävät:

- a) sopimuspuolten kokousten koollekutsuminen ja valmistelu,
- b) tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti vastaanotettujen selvitysten ja tietojen toimittaminen edelleen sopimuspuolille sekä
- c) muiden tässä yleissopimuksessa määrättyjen tai sopimuspuolten sille antamien tehtävien hoitaminen.

14 artikla

Yleissopimuksen muuttaminen

1. Sopimuspuolet voivat ehdottaa muutoksia tähän yleissopimukseen.

2. Muutosehdotukset toimitetaan kirjallisina sihteeristölle, joka toimittaa ne edelleen kaikille sopimuspuolille. Muutosehdotukset käsitellään seuraavassa sopimuspuolten kokouksessa, edellyttäen että sihteeristö on lähettänyt ehdotukset kaikille sopimuspuolille vähintään 90 päivää ennen kokousta.

3. Sopimuspuolet tekevät kaikkensa saavuttaakseen konsensukseen perustuvan yksimielisyyden yleissopimukseen tehdystä muutosehdotuksesta. Jos kaikki keinot yksimielisyyden saavuttamiseksi on käytetty, eikä sopimukseen ole päästy, muutosesitys hyväksytään viime kädessä kolmen neljäsosan enemmistöllä läsnäolevien ja äänestävien sopimuspuolten äänistä.

4. Tallettaja toimittaa yleissopimukseen tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti hyväksytyt muutokset kaikille sopimuspuolille ratifioitavaksi tai hyväksyttäväksi. Muutokset tulevat voimaan niiden sopimuspuolten osalta, jotka ovat ne ratifioineet tai hyväksyneet, yhdeksänkymmenen päivän kuluttua päivästä, jona tallettaja on vastaanottanut vähintään kolme neljäsosaa näiden sopimuspuolten ratifioimis- tai hyväksymiskirjoista. Tämän jälkeen muutokset tulevat sopimuspuolten osalta voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua päivästä, jona nämä tallettavat muutoksia koskevat ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa.

5. Tässä artiklassa "läsnäolevilla ja äänestävillä sopimuspuolilla" tarkoitetaan paikalla olevia sopimuspuolia, jotka äänestävät puolesta tai vastaan.

6. Tämän artiklan 3 kohdassa määrättyä äänestysmenettelyä ei ole tarkoitettu Euroopan talouskomission puitteissa neuvoteltavia tulevia sopimuksia koskeväksi ennakkotapaukseksi.

86/2015

15 artikla

Riitojen ratkaiseminen

1. Jos kahden tai useamman sopimuspuolen välillä syntyy riita tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, ne pyrkivät ratkaisemaan asian neuvottelemalla tai muulla riidan osapuolten keskenään hyväksymällään riitojen ratkaisutavalla.

2. Allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään tämän yleissopimuksen tai liityessään siihen sopimuspuoli voi ilmoittaa kirjallisesti tallettajalle, että sellaisten riitojen osalta, joita ei ole ratkaistu tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti, se hyväksyy jokaiseen saman velvoitteen hyväksyneeseen sopimuspuoleen nähden pakollisena toisen tai molemmat seuraavista riitojen ratkaisukeinoista:

- a) riidan saattaminen Kansainvälisen tuomioistuimen ratkaistavaksi,
- b) VII liitteen määräysten mukainen välimiesmenettely.

3. Jos riidan osapuolet ovat hyväksyneet molemmat tämän artiklan 2 kohdassa mainitut riitojen ratkaisukeinot, riita on saatettava Kansainvälisen tuomioistuimen ratkaistavaksi, jolleivät riidan osapuolet toisin sovi.

16 artikla

Allekirjoittaminen

Tämä yleissopimus on avoimna allekirjoittamista varten Espoossa, Suomessa, 25 päivästä helmikuuta 1991 alkaen 1 päivään maaliskuuta 1991 ja sen jälkeen Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa New Yorkissa 2 päivään syyskuuta 1991 kaikille Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission (ECE:n) jäsenvaltioille, valtioille, joilla Yhdistyneiden Kansakuntien talous- ja sosiaalineuvoston (ECOSOC:n) 28 päivänä maaliskuuta 1947 hyväksymän 36 (IV) päätöslauselman mukaisesti on neuvoo-antava asema Euroopan talouskomissiossa sekä sellaisille täysivaltaisista Euroopan talouskomission jäsenvaltioista koostuville alueellisille taloudellisille yhdentymisjärjestöille, joiden jäsenvaltiot ovat siirtäneet kyseisille järjestöille toimivallan tämän yleissopimuksen toimialaan kuuluvissa kysymyksissä, mukaan lukien toimivallan liittyä valtiosopimuksiin.

17 artikla

Ratifiointi, hyväksyminen ja liittyminen

1. Allekirjoittajavaltioiden ja allekirjoittaneiden alueellisten taloudellisten yhdentymisjärjestöjen on ratifioitava tai hyväksyttävä tämä yleissopimus.

2. Tämä yleissopimus on avoimna liittymistä varten 3 päivästä syyskuuta 1991 alkaen 16 artiklassa mainituille valtioille ja järjestöille.

3. Ratifiomis-, hyväksymis- ja liittymiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan, joka toimii tallettajana.

4. Kaikki tästä yleissopimuksesta johtuvat velvoitteet sitovat sellaista 16 artiklassa tarkoitettua järjestöä, josta tulee tämän yleissopimuksen sopimuspuoli ilman, että mikään siihen kuuluvista valtioista on yleissopimuksen sopimuspuoli. Sellaisen järjestön osalta, jonka yksi tai useampi jäsenvaltio on yleissopimuksen sopimuspuoli, järjestö ja sen jäsenvaltiot päättävät tämän yleissopimuksen velvoitteista johtuvien tehtävien jaosta. Järjestö ja sen jäsenvaltiot eivät saa samanaikaisesti käyttää tästä yleissopimuksesta johtuvia oikeuksiaan.

5. Ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjoissaan 16 artiklassa tarkoitetut alueelliset taloudelliset yhdentymisjärjestöt ilmoittavat, missä laajuudessa niillä on toimivaltaa tämän yleissopimuksen toimialaan kuuluvissa kysymyksissä. Nämä järjestöt ilmoittavat myös tallettajalle kaikista olennaisista toimivaltaansa koskevista muutoksista.

18 artikla

Voimaantulo

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona kuudestoista ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu.

2. Alueellisen taloudellisen yhdentymisjärjestön tallettamaa asiakirjaa ei lueta tämän artiklan 1 kappaletta sovellettaessa kyseisen järjestön jäsenvaltioiden tallettamien ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjojen lisäksi.

3. Jokaisen valtion ja 16 artiklassa mainitun järjestön osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän yleissopimuksen tai liittyy siihen sen jälkeen kun kuudestoista ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, tämä yleissopimus tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona asianomainen valtio tai järjestö on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

19 artikla

Irtisanominen

Sopimuspuoli voi milloin tahansa neljän vuoden kuluttua siitä, kun tämä yleissopimus on sen osalta tullut voimaan, irtisanoa tämän yleissopimuksen ilmoittamalla siitä kirjallisesti tallettajalle. Irtisanominen tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä siitä päivästä, kun tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen. Tällainen irtisanominen ei vaikuta yleissopimuksen 3-6 artiklan soveltamiseen sellaisen ehdotetun hankkeen osalta, josta on toimitettu 3 artiklan 1 kohdan mukainen ilmoitus tai 3 artiklan 7 kohdan mukainen pyyntö ennen irtisanomisen voimaantuloa.

20 artikla

Todistusvoimaiset tekstit

Tämän yleissopimuksen alkuperäiskappale, jonka englannin-, ranskan-, ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, asianmukaisesti siihen valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Espoossa, Suomessa, 25 päivänä helmikuuta vuonna 1991.

I LIITE

HANKELUETTELO

1. Öljynjalostamot (lukuun ottamatta yrityksiä, jotka jalostavat raakaöljystä ainoastaan voiteluaineita) sekä laitokset, jotka kaasuttavat tai nesteyttävät kivihiiltä tai öljyliusketta vähintään 500 tonnia päivässä.

2. Lämpövoimalaitokset ja muut polttolaitokset, joiden lämmöntuotto on vähintään 300 MW sekä ydinvoimalaitokset ja muut ydinreaktorit (lukuun ottamatta halkeamis- ja hyötymiskelpoisten aineiden tuotantoon ja konversioon tarkoitettuja tutkimusreaktoreita, joiden suurin jatkuva lämpöteho ei ylitä yhtä kilowattia).

3. Laitokset, jotka on suunniteltu yksinomaan ydinpolttoaineiden tuottamiseen tai rikastamiseen, säteilytettyjen ydinpolttoaineiden uudelleen käsittelyyn tai radioaktiivisen jätteen varastointiin, loppusijoitukseen ja käsittelyyn.

4. Suuret valuraudan ja teräksen alkusulatukseen ja ei-rautametallien tuotantoon tarkoitettut laitokset.

5. Asbestin louhinta sekä laitokset, joissa käsitellään ja muunnetaan asbestia tai asbestia sisältäviä tuotteita, jos niissä tuotetaan: asbestisementistä valmistettuja lopputuotteita yli 20000 tonnia vuodessa; asbestia kitkapintamateriaalissa sisältäviä lopputuotteita yli 50 tonnia vuodessa; muita tuotteita, joissa käytetään yli 200 tonnia asbestia vuodessa.

6. Kemianteollisuuden laitoskombinaatit.

7. Moottoriteiden, moottoriliikenneteiden*/ ja kaukoliikenteen rautateiden sekä lentokenttien rakentaminen, kun pääkiitorata on vähintään 2 100 metriä pitkä.

8. Suuriläpimittaiset öljy- ja kaasuputket.

9. Kauppasatamat sekä myös sisävesiväylät ja sisävesiliikenteen satamat yli 1350 tonnin aluksille.

10. Ongelmajätteiden käsittelylaitokset, joissa jätteet poltetaan, käsitellään kemiallisesti tai sijoitetaan kaatopaikalle.

11. Suuret padot ja tekoaltaat.

12. Pohjaveden otto, kun vettä otetaan vähintään 10 miljoonaa kuutiometriä vuodessa.

13. Paperimassan ja paperin tuotanto, kun se on vähintään 200 tonnia ilmakuivaa tuotetta päivässä.

14. Metallimalmien ja hiilen laajamittainen louhinta, paikalla tapahtuva rikastaminen ja käsittely.

15. Merellä tapahtuva hiilivedyn tuotanto.

16. Suuret raakaöljyn, petrokemian tuotteiden ja kemikaalien varastot.

17. Puuston pysyvä poistaminen laajoilta alueilta.

*/Tässä yleissopimuksessa "moottoritiellä" tarkoitetaan sellaista tietä, joka on erityisesti suunniteltu moottoriliikennettä varten, eikä palvele tienvarsialueita ja

a) jossa on erityisiä tai väliaikaisia kohtia lukuun ottamatta erilliset ajokaistat kumpaankin suuntaan, jotka on erotettu toisistaan välikaistalla, jota ei ole tarkoitettu liikenteelle, tai poikkeuksellisesti muilla tavoin,

b) jossa ei ole tasoristetyistä tien, rautatien, raitiotien tai jalankulkutien kanssa ja

c) joka on erityisesti merkitty moottoritieksi.

"Moottoriliikennetiellä" tarkoitetaan moottoriajoneuvoliikenteelle varattua tietä, jonne pääsy on ainoastaan erityisten liittymä- ja erkanemisteiden kautta ja jolla erityisesti pysähtyminen ja pysäköinti ajoradalla on kielletty.

II LIITE

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIASIAKIRJOJEN SISÄLTÖ

Ympäristövaikutusten arviointiasiakirjoihin sisällytetään 4 artiklan mukaisesti vähintään seuraavat tiedot:

a) kuvaus ehdotetusta hankkeesta ja sen tarkoituksesta,

b) soveltuvin osin kuvaus ehdotetun hankkeen mahdollisista vaihtoehtoista (esim. sijainnin tai teknologian osalta) sekä myös selostus vaihtoehdosta, että hanketta ei toteuteta,

c) kuvaus ympäristöstä, johon ehdotetun hankkeen ja sen vaihtoehtojen merkittävät vaikutukset todennäköisesti kohdistuvat,

- d) kuvaus ehdotetun hankkeen ja sen vaihtoehtojen aiheuttamista mahdollisista ympäristövaikutuksista sekä arvio vaikutusten merkittävydestä,
- e) kuvaus toimenpiteistä, joilla haitalliset ympäristövaikutukset rajoitetaan mahdollisimman vähäisiksi,
- f) tarkka selvitys käytetyistä ennustamismenetelmistä ja taustaolettamuksista sekä ympäristöä koskevasta olennaisesta aineistosta,
- g) selvitys tarvittavien tietojen keruussa havaituista puutteista ja epävarmuustekijöistä,
- h) tarvittaessa ehdotus seuranta- ja toimintaohjelmiksi sekä suunnitelmat jälkiarviointia varten,
- i) yleistajuinen ja soveltuvin osin havainnollinen yhteenveto (kartat, kaaviot tms.).

III LIITE

YLEISET ARVIOINTIPERUSTEET I LIITTEESSÄ MAINITSEMATTOMIEN HANKKEIDEN YMPÄRISTÖLLISEN MERKITTÄVYYDEN MÄÄRITTÄMISEKSI:

1. Käsitellessään 2 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja hankkeita, asianosaiset sopimuspuolet voivat käyttäen yhtä tai useampaa seuraavaa perustetta harkita, onko hankkeella todennäköisesti merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä haitallisia vaikutuksia.

a) Koko: ehdotetut hankkeet, jotka ovat hanketyyppeinsä nähden suuria.

b) Sijainti: ehdotetut hankkeet, jotka sijaitsevat ympäristöllisesti erityisen herkän tai tärkeän alueen lähistöllä, (kuten Ramsar-yleissopimuksen kosteikkoalueet, kansallispuistot, luonnonsuojelualueet, tieteellisesti erityisen tärkeät alueet tai arkeologisesti, kulttuurisesti tai historiallisesti tärkeät alueet) sekä alueilla, joilla ehdotetun hankkeen ominaisuudet todennäköisesti vaikuttaisivat merkittävästi väestöön.

c) Vaikutukset: ehdotetut hankkeet, joilla on erityisen monimutkaisia ja mahdollisesti haitallisia vaikutuksia ihmisiin tai arvokkaisiin lajeihin tai eliöihin, sekä hankkeet, jotka muodostavat uhan kohteena olevan alueen nykyiselle tai tulevalle käytölle tai aiheuttavat lisäkuormitusta, joka ylittää ympäristön kestokyvyn.

2. Asianosaiset sopimuspuolet harkitsevat tässä yhteydessä lähellä kansainvälisiä rajoja sijaitseviksi ehdotettuja hankkeita sekä sellaisia ehdotettuja hankkeita, jotka on määrä sijoittaa kauemmas, mutta joilla voisi olla merkittäviä valtioiden rajat ylittäviä, toiminnan sijaintipaikalta laajalle ulottuvia vaikutuksia.

IV LIITE

SELVITYSMENETTELY

1. Yksi tai useampi selvitystä pyytävä sopimuspuoli ilmoittaa sihteeristölle, että se saattaa kysymyksen jonkin I liitteessä mainitun ehdotetun hankkeen merkittävästä valtioiden rajat ylittävästä haitallisesta vaikutuksesta tämän liitteen määräysten mukaisesti perustetun selvitystoimikunnan ratkaistavaksi. Ilmoituksessa on mainittava selvitettävä aihe. Sihteeristö tiedottaa selvitysmenettelyn aloittamisesta välittömästi kaikille yleissopimuksen sopimuspuolille.

2. Selvitystoimikunnassa on kolme jäsentä. Selvitystä pyytävä sopimuspuoli ja toinen selvitysmenettelyyn osallistuva sopimuspuoli nimeävät kumpikin yhden tieteellisen tai teknisen asiantuntijan, ja näin nimetyt asiantuntijat nimeävät yhteisellä päätöksellä kolmannen asiantuntijan, joka toimii selvitystoimikunnan puheenjohtajana. Viimeksimainittu ei saa olla selvitysmenettelyn osapuolena olevan valtion kansalainen, hänellä ei saa olla vakituista asuinpaikkaa selvitysmenettelyn osapuolena olevan valtion alueella, hän ei saa olla työsuhteessa selvitysmenettelyn osapuoleen eikä hänellä saa olla mitään aikaisempaa yhteyttä tutkittavaan asiaan.

3. Jos selvitystoimikunnan puheenjohtajaa ei ole nimetty kahden kuukauden kuluessa toisen asiantuntijan nimeämisestä, Euroopan talouskomission pääsihteeri nimeää puheenjohtajan jommankumman osapuolen pyynnöstä seuraavan kahden kuukauden kuluessa.

4. Jos joku selvitysmenettelyn osapuolista ei kuukauden kuluessa Euroopan talouskomission sihteeristölle toimitetusta ilmoituksesta tiedon saatuaan ole nimennyt asiantuntijaa, toinen osapuoli voi ilmoittaa asiasta Euroopan talouskomission pääsihteerille, joka nimeää selvitystoimikunnan puheenjohtajan seuraavan kahden kuukauden kuluessa. Näin nimetty puheenjohtaja kehottaa osapuolta, joka ei ole nimennyt asiantuntijaa, nimeämään asiantuntijansa kuukauden kuluessa. Tämän määräajan jälkeen puheenjohtaja ilmoittaa asiasta Euroopan talouskomission pääsihteerille, joka nimeää asiantuntijan seuraavan kahden kuukauden kuluessa.

5. Selvitystoimikunta vahvistaa omat menettelytapasääntönsä.

6. Selvitystoimikunta voi toteuttaa kaikki tehtäviensä hoitamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

7. Selvitysmenettelyn osapuolet edistävät selvitystoimikunnan työtä ja erityisesti niiden on kaikin käytettävissä olevin keinoin

a) annettava sen käyttöön kaikki tarvittavat asiakirjat, välineet ja tiedot, sekä

b) annettava sille tarvittaessa mahdollisuus kutsua ja kuulla todistajia ja asiantuntijoita.

8. Menettelyn osapuolet ja asiantuntijat huolehtivat niille selvitysmenettelyn yhteydessä toimitettujen luottamuksellisten tietojen säilymisestä luottamuksellisina.

9. Jos selvitysmenettelyn osapuoli ei tule selvitystoimikunnan kuultavaksi tai ei esitä vaatimuksiaan, toinen osapuoli voi pyytää toimikuntaa jatkamaan työtään ja saattamaan selvitystyön päätökseen. Osapuolen poissaolo tai vaatimusten esittämättä jättäminen eivät ole esteenä selvitystoimikunnan työn jatkamiselle ja päätökseen saattamiselle.

10. Jollei selvitystoimikunta erityisten seikkojen vuoksi toisin pääätä, toimikunnan kuluista, mukaan lukien sen jäsenten palkkiot, vastaavat selvitysmenettelyn osapuolet yhtä suurin osuuksin. Selvitystoimikunta pitää kirjaa kaikista kuluistaan ja esittää lopullisen selvityksen kuluista osapuolille.

11. Muu sopimuspuoli, jolla on selvitysmenettelyn kohteeseen asiallisesti perustettu intressi ja johon toimikunnan lausunnolla saattaa olla vaikutus, voi osallistua menettelyyn selvitystoimikunnan suostumuksella.

12. Selvitystoimikunta tekee menettelyä koskevat päätökset jäsentensä äänten enemmistöllä. Selvitystoimikunnan lopullisen lausunnon on ilmennettävä jäsenten enemmistön näkökantaa ja siihen on tarvittaessa sisällytettävä eriävät mielipiteet.

13. Selvitystoimikunta antaa lopullisen lausuntonsa kahden kuukauden kuluessa perustamisestaan, jollei se katso tarpeelliseksi pidentää määräaikaa enintään kahdella kuukaudella.

14. Selvitystoimikunnan lopullisen lausunnon on perustuttava hyväksytyihin tieteellisiin periaatteisiin. Selvitystoimikunta antaa lopullisen lausuntonsa tiedoksi selvitysmenettelyn osapuolille ja sihteeristölle.

V LIITE

JÄLKIARVIOINTI

Tämän arvioinnin tavoitteisiin kuuluu:

a) hankkeen luvan tai hyväksymisen ehtojen noudattamisen sekä haittojen lievennystoimenpiteiden tehokkuuden seuranta;

b) vaikutusten tarkastelu asianmukaisesta hoidosta huolehtimiseksi sekä epävarmuustekijöiden hallitsemiseksi;

c) aikaisempien ennusteiden paikkansapitävyyden varmistaminen, jotta saatuja kokemuksia voitaisiin hyödyntää samantyyppisissä hankkeissa tulevaisuudessa.

VI LIITE

KAHDEN- JA MONENVÄLISEN YHTEISTYÖN PERUSTEET

1. Asianosaiset sopimuspuolet voivat soveltuvin osin tehdä järjestelyjä tai laajentaa olemassaolevia kahden- ja monenvälisiä sopimuksia tämän yleissopimuksen toteuttamiseksi täysimääräisesti.

2. Kahden- ja monenvälisiin sopimuksiin tai muihin järjestelyihin voi sisältyä

a) täydentäviä määräyksiä tämän yleissopimuksen toteuttamiseksi ottaen huomioon kysymyksessä olevan alueen erityisolosuhteet;

b) vastavuoroiselta ja tasa-arvoiselta pohjalta toteutettavat institutionaaliset, hallinnolliset ja muut järjestelyt;

c) ympäristönsuojelua koskevien politiikkojen ja toimenpiteiden yhdenmukaistaminen, jotta ympäristövaikutusten arvioinnin toteuttamisessa käytetyt vaatimukset ja menetelmät olisivat mahdollisimman samankaltaiset;

d) menetelmien kehittäminen, parantaminen ja/tai yhdenmukaistaminen vaikutusten tunnistamiseksi, mittaamiseksi, ennustamiseksi ja arvioimiseksi sekä jälkiarvioinnin suorittamiseksi;

e) menetelmien ja ohjelmien kehittäminen ja/tai parantaminen verrannollisten ympäristön laatua koskevien tietojen keräämiseksi, analysoimiseksi, säilyttämiseksi ja oikea-aikaiseksi jakamiseksi käytettäväksi ympäristövaikutusten arvioinnissa;

f) raja-arvojen ja tarkempien perusteiden määrittäminen sellaisen ehdotetun hankkeen sijaintiin, luonteeseen ja kokoon liittyvien valtioiden rajat ylittävien vaikutusten merkittävyyden toteamiseksi, johon tämän yleissopimuksen mukaista ympäristövaikutusten arviointia sovelletaan, sekä valtioiden rajat ylittävän pilaantumisen kriittisten kuormitusten määrittäminen;

g) soveltuvin osin yhteisten ympäristövaikutusten arviointien suorittaminen, yhteisten seurantaohjelmien kehittäminen, seurantalaitteiden interkalibrointi sekä menetelmien yhdenmukaistaminen saatujen tietojen keskinäisen verrannollisuuden varmistamiseksi.

VII LIITE

VÄLIMIESMENETTELY

1. Kantajana oleva sopimuspuoli tai -puolet ilmoittavat sihteeristölle, että sopimuspuolet ovat sopineet riidan saattamisesta välimiesoikeuteen tämän yleissopimuksen 15 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Ilmoituksessa on mainittava välimiesmenettelyn aihe ja erityisesti ne tämän yleissopimuksen artiklat, joiden tulkintaa tai soveltamista riita koskee. Sihteeristö toimittaa saamansa tiedot edelleen yleissopimuksen sopimuspuolille.

2. Välimiesoikeuteen kuuluu kolme jäsentä. Kummatkin riidan osapuolet, kantajaosapuoli tai osapuolet ja riidan toinen osapuoli tai osapuolet, nimeävät yhden välimiehen ja nämä kaksi tällä tavoin nimettyä välimiestä nimeävät yhdessä kolmannen välimiehen, joka toimii välimiesoikeuden puheenjohtajana. Viimeksi mainittu ei saa olla riidan osapuolen maan kansalainen, hänen vakituisen asuinpaikkansa ei saa olla riidan osapuolena olevan valtion alueella, hän ei saa olla työsuhteessa riidan osapuoleen, eikä hän saa olla millään muulla tavoin osallisena asiassa.

3. Jos välimiesoikeuden puheenjohtajaa ei ole kahden kuukauden kuluessa toisen välimiehen nimeämisestä nimetty, Euroopan talouskomission pääsihteeri nimeää puheenjohtajan jomman kumman riidan osapuolen pyynnöstä seuraavan kahden kuukauden kuluessa.

4. Jos riidan osapuoli ei nimeä välimiestä kahden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, toinen osapuoli voi ilmoittaa asiasta Euroopan talouskomission pääsih-

teerille, joka nimeää välimiesoikeuden puheenjohtajan seuraavan kahden kuukauden kuluessa. Tultuaan nimetyksi välimiesoikeuden puheenjohtaja pyytää osapuolta, joka ei ole nimennyt välimiestä, nimeämään tämän kahden kuukauden kuluessa. Tämän määräajan kuluttua puheenjohtaja ilmoittaa asiasta Euroopan talouskomission pääsihteerille, joka nimittää välimiehen seuraavan kahden kuukauden kuluessa.

5. Välimiesoikeus tekee päätöksensä kansainvälisen oikeuden ja tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.

6. Tämän liitteen määräysten mukaisesti muodostetut välimiesoikeudet vahvistavat omat menettelytapasääntönsä.

7. Välimiesoikeus tekee sekä menettelyä että sisältöä koskevat päätökset jäsentensä äänten enemmistöllä.

8. Välimiesoikeus voi toteuttaa tosiseikkojen selvittämiseksi kaikki aiheelliset toimenpiteet.

9. Riidan osapuolet edistävät välimiesoikeuden työtä ja erityisesti niiden on kaikin käytävissään olevin keinoin:

a) annettava sen käyttöön kaikki asiaankuuluvat asiakirjat, välineet ja tiedot,

b) järjestettävä sille tarpeen mukaan mahdollisuus kutsua ja kuulla todistajia ja asiantuntijoita.

10. Riidan osapuolet ja välimiehet huolehtivat niille välimiesoikeusmenettelyn yhteydessä toimitettujen tietojen säilymisestä luottamuksellisina.

11. Välimiesoikeus voi jonkun riidan osapuolen pyynnöstä suosittaa väliaikaisia suoje-lutoimenpiteitä.

12. Jos joku riidan osapuolista ei tule välimiesoikeuden kuultavaksi tai ei esitä vaatimuksiaan, toinen osapuoli voi pyytää välimiesoikeutta jatkamaan työtään ja antamaan lopullisen päätöksensä. Osapuolen poissaolo tai vaatimusten esittämättä jättäminen eivät estä asian käsittelemistä edelleen. Ennen lopullisen päätöksen antamista välimiesoikeuden on varmistettava, että vaatimus on asiallisesti ja oikeudellisesti perusteltu.

13. Välimiesoikeus voi kuulla vastakanteita, jotka johtuvat suoraan riidan kohteesta, ja tehdä niiden johdosta päätöksiä.

14. Riidan osapuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin välimiesoikeuden kuluista mukaan lukien jäsenten palkkiot, jollei välimiesoikeus erityisten seikkojen vuoksi toisin päätä. Välimiesoikeus pitää kirjaa kaikista kuluistaan ja antaa lopullisen selvityksen kuluistaan osapuolille.

15. Välimiesoikeuden suostumuksella väliintulo-oikeus on sellaisella yleissopimuksen sopimuspuolella, jolla on riidan kohteeseen oikeudellinen intressi ja johon tapauksessa annettava päätös voi vaikuttaa.

16. Välimiesoikeus antaa päätöksensä viiden kuukauden kuluessa perustamisestaan, jollei se katso tarpeelliseksi pidentää määräaikaa enintään viidellä kuukaudella.

17. Välimiesoikeuden päätökseen liitetään sen perustelut. Päätös on riidan osapuoliin nähden sitova ja lopullinen. Välimiesoikeus antaa päätöksensä tiedoksi riidan osapuolille ja sihteeristölle. Sihteeristö toimittaa saamansa tiedot edelleen muille tämän yleissopimuksen sopimuspuolille.

18. Jos sopimuspuolten kesken syntyy riita päätöksen tulkinnasta tai täytäntöönpanosta, riidan osapuoli voi alistaa riidan päätöksen tehneen välimiesoikeuden ratkaistavaksi tai ellei tämä voi sitä ratkaista, viedä riidan toiseen välimiesoikeuteen, joka on perustettu tätä tarkoitusta varten samalla tavalla kuin päätöksen tehnyt välimiesoikeus.